Remissvar

Datum
2026-11-12

Ert diarienummer
Klicka eller tryck här för att ange text.

Remissinstans
Djurskyddet Sverige

Svarsformulär till Remiss – Dnr: 5.3.16-19628/2026

Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:21) om veterinärs ordination av läkemedel, djurhållares registrering av uppgifter samt operativa ingrepp som djurhållare får utföra och i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:19) om djurhälsopersonal.

För att underlätta vårt remissarbete är vi tacksamma om ni lämnar era synpunkter i detta svarsformulär. Skicka svarsformuläret via e-post till jordbruksverket@jordbruksverket.se.

Läs gärna igenom ”Tips till dig som skriver remissvar till Jordbruksverket” som finns på sista sidan i detta svarsformulär.

Föreskrifter och allmänna råd som remitteras

Författning	Bestämmelse	Avseende	*Åtgärd*
SJVFS 2023:21	6 kap. 2 §	Operativa ingrepp som djurhållare får göra utan att anlita djurhälsopersonal	*Ändrad*
SJVFS 2023:21	6 kap. 7 §	Identitetsmärka klövdjur	*Ändrad*
SJVFS 2023:21	6 kap. 15 §	Sensorer för digital övervakning	*Ny*
SJVFS 2023:19	5 kap. 2 §	Veterinärens befogenheter	*Ändrad*

Sammanfattning, allmänna synpunkter och kommentarer

Kommentar:

Djurskyddet Sverige tackar för möjligheten att kommentera förslaget.

Vi menar generellt att för liten hänsyn tagits till djurens välfärd, utan istället har förenklingar för djurägaren och branschen fått väga tyngst. Det saknas även en tydlig utredning av möjliga konsekvenser förslaget har på djurens välfärd. Därmed avstyrker vi stora delar av förslaget.

Detaljerade synpunkter och kommentarer

6 kap. 2 §, SJVFS 2023:21, Operativa ingrepp som djurhållare får göra utan att anlita djurhälsopersonal

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
2 § En djurhållare får utföra de operativa ingrepp och ge de injektioner som anges i 3–13 §§ utan att djurhälsopersonal behöver anlitas. De operativa ingrepp som anges i 4–12 §§ får dessutom utföras utan att djuret är bedövat. De operativa ingrepp som anges i 3–13 §§ får bara utföras under förutsättning att den som utför ingreppet uppfyller samtliga följande villkor: 1. Har reell kompetens för ingreppet. 2. Utför ingreppet på ett djurskyddsmässigt godtagbart sätt. 3. Iakttar god hygien. 4. Använder instrument som är ändamålsenliga för ingreppet.	**2 §** En djurhållare får utföra de operativa ingrepp och ge de injektioner som anges i 3–13 och 15 §§ utan att djurhälsopersonal behöver anlitas. De operativa ingrepp som anges i 4–12 och 15 §§ får dessutom utföras utan att djuret är bedövat. De operativa ingrepp som anges i 3–13 och 15 §§ får bara utföras under förutsättning att den som utför ingreppet uppfyller samtliga följande villkor: 1. Har reell kompetens för ingreppet. 2. Utför ingreppet på ett djurskyddsmässigt godtagbart sätt. 3. Iakttar god hygien. 4. Använder instrument som är ändamålsenliga för ingreppet.

☐ Tillstyrker ☐ Tillstyrker delvis ☒ Avstyrker

Kommentar:

Örat är ett känsligt organ och flera studier av öronmärking på djur visar att det innebär stress och smärta. Till exempel konstaterade Numberger m.fl. (2016) att öronmärkning av grisar utan bedövnng orsakade en dramatisk ökning av kortisol och att ingreppet gav en större smärtrespons än svanskupering. Med bedövning minskade stressen signifikant. Även för nötkreatur har proceduren visat sig innebära smärta som kan lindras med en kylspray som bedövar huden (Lomax et al., 2017). Även hos lamm leder öronmärkning till smärta och inflammatoriska reaktioner (Edwards et al. 2023, Woods och Adcock, 2025).

Sensorer är vad vi förstår oftast ännu större än öronmärken. En studie från 2023 av Gobbo Oliveira Erünlü m fl., testade att fästa sensorer som mätte till exempel RFID och GPS i öronen på kalvar. Man såg smärtreaktioner de första två veckorna efter märkningen och det registrerades flertalet incidenter som krävde veterinärvård. Bland annat förlorade två djur sensorn och fick skador på öronen och man såg även ärrbildning då märket förflyttade sig. Man konstaterade att sensorerna inte verkade ge mer inflammationer än vanliga öronmärken, men att den höga andelen skador gör att de inte kan anses uppfylla den schweiziska djurskyddslagen.

Som vi uppfattar förslaget skulle det innebära att nötkreatur och får kan komma att ha två märken samtidigt i ett öra, en öronmärkning och en sensor. Detta leder potentiellt till risk för fler skador. Dessutom blir det en betydligt större tyngd med de två märkena kombinerade. En studie av Macon m fl. (2025) visade att tyngden på ett öronmärke påverkar förekomsten av irritation i örat, örats position (i vilken utsträckning det hänger ner) och dess rörlighet. Även läkningen efter sex veckor påverkades av märkets vikt.

Även om sensorerna kan vara positiva för djurvälfärden på så sätt att det är möjligt att mäta fler fysiologiska välfärdsindikatorer, så ser vi också stora potentiella risker både vid applicering utan bedövning och av märkets utformning. Både sensorn enskilt och tillsammans med öronmärket riskerar att utsätta djuret för onödigt lidande samt påverka naturligt beteende. En analys av detta har helt utelämnats ur konsekvensutredningen, vilket är förvånande.

Vi menar också att analysen kring varför bedövning inte bör krävas är oacceptabel ur djurskyddssynpunkt.

Referenser:

Edwards, D.S., Johnston, A.M. & Pfeiffer, D.U. 2023. A comparison of commonly used ear tags on the ear damage of sheep. Anim. Welf. 10: 141-151.

Gobbo Oliveira Erünlü, Rieder, S., Kuntzer, T., Bérard, J. & Wellnitz, O. 2023. Effects of sensor ear tags with twin pin fixing system on health and well-being of cattle. Schweiz Arch Tierheilkd. 165: 512-523

Lomax, S., Witenden, E., Windsor, P. och White, P. 2017. Effect of topical vapocoolant spray on perioperative pain response of unweaned calves to ear tagging and ear notching. Vet. Anaesth. Analg. 44, 163-172.

Macon, E.N., de Avila, H.A., Launchbaugh, K.L. & Murdoch, G.K. 2025. Sustainable weight of ear-borne devices for cattle. Transl. Anim. Sci. p: txaf055.

Numberger, J., Ritzmann, M., Übel, N., Eddicks, M., Reese, S. & Zöls, S. 2016. Ear tagging in piglets: the cortisol response with and without analgesia in comparison with castration and tail docking. Animal, 10: 1864-1870.

Woods, J.M. & Adcock, S.J.J. 2025. Healing progression of tail docking and ear tag wounds in lambs. Sci. Rep., 16: 3061.

6 kap. 7 §, SJVFS 2023:21, Identitetsmärka klövdjur

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
7 § En djurhållare får identitetsmärka klövdjur förutom kameldjur genom applicering av öronmärken eller tatuering. En märkning enligt första stycket får bara utföras för att uppfylla kraven på identitetsmärkning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”)[15].	**7 §** En djurhållare får identitetsmärka klövdjur förutom kameldjur genom applicering av öronmärken eller tatuering. En märkning enligt första stycket får bara utföras för att uppfylla kraven på identitetsmärkning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”)[16]. Förutom vad som anges i andra stycket får djurhållare, till och med den 31 december 2028, därutöver märka nötkreatur och får med ett elektroniskt öronmärke i ett av djurets öron. Detta gäller endast under förutsättning att det elektroniska märket uppfyller kraven i förordning (EU) 2016/429. Placeringen av det elektroniska öronmärket ska vara sådan att risken för att djuret utsätts för skada eller lidande minimeras.

☐ Tillstyrker ☐ Tillstyrker delvis ☒ Avstyrker

Kommentar:

Örat är ett känsligt organ och flera studier av öronmärking på djur visar att det innebär stress och smärta. Till exempel konstaterade Numberger m.fl. (2016) att öronmärkning av grisar utan bedövning orsakade en dramatisk ökning av kortisol och att ingreppet gav en större smärtrespons än svanskupering. Med bedövning minskade stressen signifikant. Även för nötkreatur har proceduren visat sig innebära smärta, som kan lindras med en kylspray som bedövar huden (Lomax et al., 2017). Läkningsprocessen kan vara utdragen och det har visat att örat inte är läkt efter 12 veckor hos många kalvar (Harmon m fl. 2023). Även hos lamm så leder öronmärkning till smärta och inflammatoriska reaktioner (Edwards et al. 2023, Woods och Adcock, 2025) och en studie har visat att elektroniska öronmärken gav en större inflammatorisk respons än vanliga öronmärken (Karakus och Karakus, 2017).

I konsekvensutredningen anges att anledningen att ett tredje hål i öras ska göras är att det anses som mindre tidskrävande och lättare att

genomföra jämfört med att endast byta ut det befintliga öronmärket och använda samma hål.

Jordbruksverket menar att nya hål endast ska göras om risken för skador och smärta bedöms som liten, men det är oklart hur en sådan bedömning ska göras. Enligt Tidningen Djurskyddet ansöker redan nu över 100 djurägare i Sverige om att få dispens för att få slippa öronmärka sina djur på grund av skadade och inflammerade öron och forskare menar att öronmärken generellt leder till enormt onödigt lidande för många av lanbrukets djur.

Djurskyddet Sverige menar att djurens välfärd måste vara viktigare än förenklingar för djurägarna och avslår därmed förslaget om att få göra ett tredje hål i örat istället för att använda befintligt hål. Nuvarande förslag är inte förenligt med djurskyddslagen då det riskerar att medföra onödigt lidande i form av smärta, inflammationer och skador. Vi menar även att det generellt behöver utvecklas alternativ till den traditionella öronmärkningen.

Referenser:

Edwards, D.S., Johnston, A.M. & Pfeiffer, D.U. 2023. A comparison of commonly used ear tags on the ear damage of sheep. Anim. Welf. 10: 141-151.

Harmon, M.L., Downey, B.C., Drwencke, A.M. & Tucker, C.B. 2023. Development and application of novel approach to scoring ear tag wounds in dairy calves. J. Dairy. Sci: 5043-5053.

Karakus, M. & Karakus, F. 2017. The use of infrared thermography for welfare assessment during the application of ear tags to lambs. Arch. Anim. Breed. 60: 297-302.

Lomax, S., Witenden, E., Windsor, P. och White, P. 2017. Effect of topical vapocoolant spray on perioperative pain response of unweaned calves to ear tagging and ear notching. Vet. Anaesth. Analg. 44, 163-172.

Numberger, J., Ritzmann, M., Übel, N., Eddicks, M., Reese, S. & Zöls, S. 2016. Ear tagging in piglets: the cortisol response with and without analgesia in comparison with castration and tail docking. Animal, 10: 1864-1870.

Woods, J.M. & Adcock, S.J.J. 2025. Healing progression of tail docking and ear tag wounds in lambs. Sci. Rep., 16: 3061.

https://tidningen.djurskyddet.se/2025/08/oronmarkning-leder-till-onodigt-lidande-for-manga-av-lantbrukets-djur (hämtad 2026-11-04)

6 kap. 15 §, SJVFS 2023:21, Sensorer för digital övervakning

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
-	**Applicera sensor för digital övervakning** 15 § En djurhållare får applicera en sensor i ena örat på nötkreatur, får och gris, där sensorn används i system som främjar eller mäter djurets välfärd, hälsa eller position. Hålets och sensorns utformning och placering får inte riskera att utsätta djuret för obehag, skada eller ha en negativ inverkan på djurets beteende.

☐ Tillstyrker ☐ Tillstyrker delvis ☒ Avstyrker

Kommentar:

Örat är ett känsligt organ och flera studier av öronmärking på djur visar att det innebär stress och smärta. Till exempel konstaterade Numberger m.fl. (2016) att öronmärkning av grisar utan bedövnng orsakade en dramatisk ökning av kortisol och att ingreppet gav en större smärtrespons än svanskupering. Med bedövning minskade stressen signifikant. Även för nötkreatur har proceduren visat sig innebära smärta, men smärtresponsen kan minska med en kylspray som bedövar huden. Även hos lamm så leder öronmärkning till smärta och inflammatoriska reaktioner (Edwards et al. 2023, Woods och Adcock, 2025). Läkningsprocessen kan vara utdragen och det har visat att örat inte är läkt efter 12 veckor hos många kalvar (Harmon m fl. 2023)

Enligt en intervju i Tidningen Djurskyddet visar även praktiska erfarenheter av öronmärken i Sverige att de leder till skador och inflammationer och varje år ansöker över 100 djurägare om dispens för att få slippa öronmärka sina lantbruksdjur.

Sensorer är dessutom oftast större än öronmärken. En studie från 2023 av Gobbo Oliveira Erünlü m fl., testade att fästa sensorer som mätte till exempel RFID och GPS i öronen på kalvar. Man såg smärtreaktioner de första två veckorna efter märkningen och det registrerades flertalet incidenter som krävde veterinärvård. Bland annat förlorade två djur sensorn och fick skador på öronen och man såg även ärrbildning då märket förflyttade sig. Det konstaterades att att sensorerna inte verkade ge mer inflammationer än vanliga öronmärken, men att den höga andelen skador gör att systemet inte kan anses uppfylla den schweiziska djurskyddslagen.

Som vi uppfattar förslaget skulle det innebära att nötkreatur och får kan komma att ha två märken samtidigt i ett öra, en öronmärkning och en sensor. Detta leder potentiellt till risk för fler skador. Dessutom blir

det en betydligt större tyngd med de två märkena kombinerade, en sensor som inkluderar GPS väger ofta 30-55 g. En studie av Macon m fl. (2025) visade att tyngden på ett öronmärke påverkar förekomsten av irritation i örat, örats position (i vilken utsträckning det hänger ner) och dess rörlighet. Även läkningen efter sex veckor påverkades av märkets vikt. Brans m.fl. (2025) testade olika typer och sensorer med olika form och vikt och kom fram till att alla öronmärken med en vikt över 20 g gav större påverkan på kalvarna.

Även om sensorerna kan vara positiva för djurvälfärden på så sätt att det är möjligt att mäta fysiologiska välfärdsindikatorer, så ser vi också stora potentiella risker både vid applicering utan bedövning och av märkets utformning. Både sensorn enskilt och tillsammans med öronmärket riskerar att utsätta djuret för onödigt lidande samt påverka naturligt beteende och vi menar inte att detta uppfyller djurskyddslagen. En analys av detta har helt utelämnats ur konsekvensutredningen, vilket är förvånande.

Om Jordbruksverket ändå väljer att införa denna paragraf i föreskriften menar vi att det måste säkerställas att det endast finns ett märke i varje öra och att det detaljregleras om tyngden på sensorn utefter djurens välfärd. Tyngd och utformning bör rimligen vara olika på får och nötkreatur.

Referenser:

Edwards, D.S., Johnston, A.M. & Pfeiffer, D.U. 2023. A comparison of commonly used ear tags on the ear damage of sheep. Anim. Welf. 10: 141-151.

Gobbo Oliveira Erünlü, Rieder, S., Kuntzer, T., Bérard, J. & Wellnitz, O. 2023. Effects of sensor ear tags with twin pin fixing system on health and well-being of cattle. Schweiz Arch Tierheilkd. 165: 512-523.

Harmon, M.L., Downey, B.C., Drwencke, A.M. & Tucker, C.B. 2023. Development and application of novel approach to scoring ear tag wounds in dairy calves. J. Dairy. Sci: 5043-5053.

Macon, E.N., de Avila, H.A., Launchbaugh, K.L. & Murdoch, G.K. 2025. Sustainable weight of ear-borne devices for cattle. Transl. Anim. Sci. p: txaf055.

Numberger, J., Ritzmann, M., Übel, N., Eddicks, M., Reese, S. & Zöls, S. 2016. Ear tagging in piglets: the cortisol response with and without analgesia in comparison with castration and tail docking. Animal, 10: 1864-1870.

Woods, J.M. & Adcock, S.J.J. 2025. Healing progression of tail docking and ear tag wounds in lambs. Sci. Rep., 16: 3061.

https://tidningen.djurskyddet.se/2025/08/oronmarkning-leder-till-onodigt-lidande-for-manga-av-lantbrukets-djur (hämtad 2026-11-04).

5 kap. 2 §, SJVFS 2023:19, Veterinärens befogenheter

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
2 § En veterinär får utföra följande operativa ingrepp utan att det är befogat av veterinärmedicinska skäl samt, när det gäller 6, utföra ingreppet utan att djuret är bedövat: 1. Ta bort övertaliga spenar på kalvar av nötkreatur. 2. Sätta nosring på tjurar. 3. Ta bort vargtänder på hästdjur. 4. Sterilisera tjurar, baggar och galtar genom vasektomi eller kaudal epididymektomi. 5. Ta ut och lägga in embryon på får och get. 6. Identitetsmärka djur genom frysmärkning, applicering av öronbrickor eller inplantering av injicerbar transponder. **7.** Identitetsmärka hundar, katter eller kaniner genom tatuering.	**2** § En veterinär får utföra följande operativa ingrepp utan att det är befogat av veterinärmedicinska skäl samt, när det gäller 6 och 8, utföra ingreppet utan att djuret är bedövat: 1. Ta bort övertaliga spenar på kalvar av nötkreatur. 2. Sätta nosring på tjurar. 3. Ta bort vargtänder på hästdjur. 4. Sterilisera tjurar, baggar och galtar genom vasektomi eller kaudal epididymektomi. 5. Ta ut och lägga in embryon på får och get. 6. Identitetsmärka djur genom frysmärkning, applicering av öronbrickor eller inplantering av injicerbar transponder. 7. Identitetsmärka hundar, katter eller kaniner genom tatuering. 8. Applicera en sensor på nötkreatur, får och gris, för att användas i system som främjar eller mäter djurets välfärd, hälsa eller position. Sensorn får endast appliceras i ett av djurets öron.

☐ Tillstyrker ☐ Tillstyrker delvis ☒ Avstyrker

Kommentar:

Örat är ett känsligt organ och flera studier av öronmärking på djur visar att det innebär stress och smärta. Till exempel konstaterade Numberger m.fl. (2016) att öronmärkning av grisar utan bedövnng orsakade en dramatisk ökning av kortisol och att ingreppet gav en större smärtrespons än svanskupering. Med bedövning minskade stressen signifikant. Även för nötkreatur har proceduren visat sig innebära smärta, men smärtresponsen kan minska med en kylspray som bedövar huden (Lomax et al., 2017). Även hos lamm så leder öronmärkning till smärta och inflammatoriska reaktioner (Edwards et al. 2023, Woods och Adcock, 2025).

Även praktiska erfarenheter av öronmärken i Sverige visar att de leder till skador och inflammationer och varje år ansöker över 100 djurägare om dispens för att få slippa öronmärka sina lantbruksdjur.

Sensorer är dessutom oftast större än öronmärken. En studie från 2023 av Gobbo Oliveira Erünlü m fl., testade att fästa sensorer som mätte till exempel RFID och GPS i öronen på kalvar. Man såg smärtreaktioner de första två veckorna efter märkningen och det registrerades flertalet incidentersom krävde veterinärvård. Bland annat förlorade två djur sensorn och fick skador på öronen och man såg även ärrbildning då märket förflyttade sig. Man konstaterade att sensorerna inte verkade ge mer inflammationer än vanliga öronmärken, men att den höga andelen skador gör att systemet inte kan anses uppfylla den Schweiziska djurskyddslagen.

Som vi uppfattar förslaget skulle det innebära att nötkreatur och får kan komma att ha två märken samtidigt i ett öra, en öronmärkning och en sensor. Detta leder potentiellt till risk för fler skador. Dessutom blir det en betydligt större tyngd med de två märkena kombinerade. . En studie av Macon m fl. (2025) visade att tyngden på ett öronmärke påverkar förekomsten av irritation i örat, örats position (i vilken utsträckning det hänger ner) och dess rörlighet. Även läkningen efter sex veckor påverkades av märkets vikt. Brans m.fl. (2025) testade olika typer och sensorer med olika form och vikt och kom fram till att alla öronmärken med en vikt över 20 g gav större påverkan på kalvarna.

Även om sensorerna kan vara positiva för djurvälfärden på så sätt att det är möjligt att mäta fler fysiologiska välfärdsindikatorer, så ser vi också stora potentiella risker både vid applicering utan bedövning och av märkets utformning. Både sensorn enskilt och tillsammans med öronmärket riskerar att utsätta djuret för onödigt lidande samt påverka naturligt beteende. En analys av detta har helt utelämnats ur konsekvensutredningen, vilket är förvånande.

Eftersom att vi menar att möjligheten till att använda öronsensorer på klövdjur generellt måste utredas mer noga avseende djurvälfärdsaspekter så avstyrker vi även denna förändring gällande veterinärers befogenheter.

Referenser:

Edwards, D.S., Johnston, A.M. & Pfeiffer, D.U. 2023. A comparison of commonly used ear tags on the ear damage of sheep. Anim. Welf. 10: 141-151.

Gobbo Oliveira Erünlü, Rieder, S., Kuntzer, T., Bérard, J. & Wellnitz, O. 2023. Effects of sensor ear tags with twin pin fixing system on health and well-being of cattle. Schweiz Arch Tierheilkd. 165: 512-523.

Numberger, J., Ritzmann, M., Übel, N., Eddicks, M., Reese, S. & Zöls, S. 2016. Ear tagging in piglets: the cortisol response with and without analgesia in comparison with castration and tail docking. Animal, 10: 1864-1870.

Lomax, S., Witenden, E., Windsor, P. och White, P. 2017. Effect of topical vapocoolant spray on perioperative pain response of unweaned calves to ear tagging and ear notching. Vet. Anaesth. Analg. 44, 163-172.

Macon, E.N., de Avila, H.A., Launchbaugh, K.L. & Murdoch, G.K. 2025. Sustainable weight of ear-borne devices for cattle. Transl. Anim. Sci. p: txaf055.

Woods, J.M. & Adcock, S.J.J. 2025. Healing progression of tail docking and ear tag wounds in lambs. Sci. Rep., 16: 3061.

https://tidningen.djurskyddet.se/2025/08/oronmarkning-leder-till-onodigt-lidande-for-manga-av-lantbrukets-djur (hämtad 2026-11-04).

Tips till dig som skriver remissvar till Jordbruksverket

Börja gärna med en sammanfattning

När vi behandlar remissvar är det en stor fördel om de innehåller en inledande sammanfattning. Det underlättar vårt arbete när vi sammanställer alla remissvar. Men även remissinstanserna har ofta glädje av att skriva en sammanfattning. Den blir ett kvitto på att någon väsentlig punkt i svaret inte går förlorad. Tänk på att sammanfattningen bör vara kortfattad för att fylla sitt syfte.

Det ska vara lätt att hitta synpunkter på olika delar av remissen

För att det ska vara lätt att hitta och bli tydligt vilka ställningstagandena som lämnas för respektive paragraf i förslaget och skälen för dessa har vi valt att skicka ut detta svarsformulär som vi hoppas att samtliga remissinstanser använder. Det underlättar också vårt arbete med att analysera och sammanställa remissvaren.

Undvik onödig textmassa

Skriv kort. Den sammanlagda textmängden i en remiss kan bli avsevärd och vinsterna för läsaren blir stora om svaren är korta. Man ska inte heller bortse från att en kort och kärnfullt formulerad åsikt uppmärksammas mer än om budskapet framförs i en ordrik och mindre koncentrerad form.

Undvik därför t.ex. att återge det remitterade förslaget som en inledning till de egna synpunkterna. Ett sådant återgivande kan dessutom göra det svårt att hitta remissinstansens egna ställningstaganden och skälen för dessa. Undvik också att till varje egen synpunkt skriva in vem det är som lämnar synpunkten.

Språket ska vara klart och lättbegripligt

Undvik ett alltför fackbetonat uttryckssätt. Remissvaret måste kunna läsas inte bara av den som tar emot svaret utan också av journalister och andra som vill ta del av remissvaren.

Gör ställningstagandet tydligt

Ibland kan det vara svårt att avgöra om en remissinstans instämmer i eller motsätter sig ett förslag. Formulera därför ställningstagandet klart och tydligt samt markera i kryssrutorna i svarsformuläret. Den som är tveksam bör klart säga detta och inte låta tveksamheten komma till uttryck genom svårtolkade formuleringar. I sådant fall bör någon kryssruta inte markeras.

Skriv rakt på sak och konkret

Det är bra om läsaren slipper försöka översätta vaga och abstrakta uttryckssätt. Menar man att ”mer kontrollpersonal behövs”, bör man skriva det och inte att ”det föreligger ett avsevärt behov av en förstärkning av den personella resursmängden”.

Undvik fackuttryck (utöver dem som använts i remissen) om man inte förklarar dem.

Undvik mer eller mindre privata förkortningar. Ett ”bl.a.” förstås av var och en, men att exempelvis ”p.s.s.s.” ska uttolkas ”på samma sätt som” är en kunskap som är fördold för de flesta.